

Klaipėdos
universitetas

30
metų

LIETUVOS MOKSLŲ AKADEMIJA

Biologijos, medicinos ir geomokslų skyrius | Vandens taryba prie Lietuvos mokslų akademijos
KLAIPĖDOS UNIVERSITETAS

Konferencijos-diskusijos „**JŪROS MOKSLO DIENA**“, vykusios 2020 m. spalio 14 d.

REZOLIUCIJA

Mūsų šalyje per 30 nepriklausomybės metų susiformavo šiuolaikinė tarpdalykinė mokslo disciplina - jūrinis mokslas. Lietuvos mokslininkų vykdomų jūros tyrimų tematika apima platų spektrą mokslinių ir inovatyvios plėtros klausimų: nuo ekosistemų funkcionavimo ir jų sąveikos su socio-ekonominiais procesais, naujų jūros aplinkos būklės tyrimo metodų kūrimo iki jūrinio verslo klasterio vystymo bei laivų modernizavimo taikant aplinkai draugiškas technologijas.

Lietuva, būdama ES ir Helsinkio konvencijos dėl Baltijos jūros baseino jūrinės aplinkos apsaugos nare, turi tarptautinių įsipareigojimų jūros gamtos išteklių racionalaus naudojimo ir vandens kokybės apsaugos srityse. ES direktyvų (Bendrosios vandeny, Jūros strategijos pagrindų, Jūrų erdvės planavimo ir kt.) vykdymui reikalingas aukščiausios kvalifikacijos jūros tyrimų specialistų dalyvavimas ir tarptautinius standartus atitinkanti mokslinių tyrimų bazė.

Naujoje Europos augimo strategijoje „Europos žaliasis kursas“ vandenynai yra įtraukti kaip vienas iš pagrindinių elementų, pabrėžiama mėlynosios ekonomikos svarba sprendžiant klimato kaitos problemas. Numatoma, kad mėlynoji ekonomika, įskaitant atsinaujinančiųjų išteklių gavybą, turizmą, laivybą ir uostuose sutelktą pramonę, privalo būti iš tiesų tvari, kadangi jūrų išteklių naudojimas tiesiogiai ar netiesiogiai priklauso nuo jūrų būklės. Europos Parlamento rezoliucijoje (2020 m. sausio 15 d.) dėl Europos žaliojo kurso raginama stiprinti ES vaidmenį ir aktyviau dalyvauti vandenynų moksle, prisidėti prie JT Darnaus vystymosi tikslų įgyvendinimo.

Lietuvoje iki šiol nebuvo vykdomi kompleksiniai jūros moksliniai tyrimai, konsoliduojantys Lietuvos mokslo institucijų potencialą ir apimantys jūrinio verslo, jūros aplinkos išsaugojimo, valstybės institucijų koordinuojamų jūrinių veiklų interesus. Šiuo metu vykdomų mokslininkų grupių trumpalaikių projektų, orientuotų į siaurų problemų sprendimą, nepakanka, kad būtų sprendžiami dabarties iššūkiai: klimato kaita, naujų gamtinių ir energijos išteklių paieškos būtinybė, didėjantis jūros aplinkos užterštumas, gamtinių buveinių nykimas, mėlynosios ekonomikos plėtra bei Lietuvos tarptautiniai įsipareigojimai integruotoje jūrų politikoje.

Būtina parengti ir įgyvendinti ilgalaikę nacionalinę jūrinio mokslo programą, padėsiančią koordinuoti Lietuvos mėlynosios ekonomikos plėtrai būtinų mokslo žinių gavybą bei užtikrinti gerą Baltijos jūros būklę prisidedant prie Europos Žaliojo kurso įgyvendinimo.